

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Польова Т. В., канд. екон. наук, Пенделя Т. А., магістр, Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Управлінській звітності належить особливе місце в системі звітної інформації сучасних підприємств. Управлінська звітність допомагає керівництву підприємства приймати обґрунтовані рішення і проводити планування подальшої діяльності.

Управлінська звітність – це система збирання інформації у грошових та натуральних вимірниках про факти господарської діяльності, яку використовують для потреб управління. Принципи організації управлінської звітності визначаються специфікою діяльності господарюючого суб'єкта, а також особливостями роботи конкретного підрозділу підприємства.

Складання управлінської звітності – це внутрішня справа кожного підприємства. Вона законодавчо не регулюється, тому підприємства самостійно розробляють та затверджують її.

Для кожного окремого підприємства управлінська звітність матиме риси індивідуальності, але при цьому необхідні загальні теоретичні положення, методологія процесу формування обліково-аналітичної інформації управлінської звітності, розробка яких забезпечить можливість вибору з наявних альтернатив найбільш обґрунтованого варіанта для певного підприємства.

В управлінській звітності порівняно з бухгалтерською звітністю одну і ту ж інформацію розглядають під різними кутами, представлену, як правило, в більш деталізованому вигляді, а угруповання даних здійснюють за креативними ознаками, які визначає потреба інформаційного забезпечення споживачів. Також на відміну від бухгалтерської фінансової звітності в управлінських звітах може використовуватися похибка і допускається застосування приблизних даних, що необхідно для визначення можливого економічного ефекту в результаті реалізації того чи іншого управлінського рішення [1, с. 325].

Чим якіснішою інформацією для прийняття управлінських рішень користується керівництво підприємства, тим, ефективніше вони виконуються. У той же час наявність великого обсягу інформації, ускладнює процес розробки рішень, стає важче виокремити найбільш важливу інформацію і збільшується ймовірність прийняття на її основі помилкового рішення.

Сучасні засоби автоматизації обліку у торговельних підприємствах дають можливість формувати широкий спектр управлінської звітності за різними параметрами, встановлювати різний діапазон строків надання звітності. Інформаційне забезпечення управлінської звітності дає інформацію про товарооборот, заборгованість контрагентів, цінову політику, запаси товарів, стан їх резервування тощо. Автоматизоване формування управлінської звітності дозволяє представляти її у вигляді графіків, таблиць, діаграм [2, с. 252].

У практиці торговельних підприємств управлінська звітність майже не використовується, або складаються окремі форми звітів безпосередньо за запитом управлінського персоналу, які не носять систематичного характеру. При цьому така звітність, часто містить безліч показників, незалежно від їх значимості, має місце надлишкова інформація. Все це суттєво ускладнює оперативність, ефективність і якість управління продажами.

Внутрішня управлінська звітність торговельних підприємств має відповідати таким принципам:

- адресність (внутрішня звітність має бути доведена до відповідного користувача та інших зацікавлених осіб, але за умови дотримання ступеня конфіденційності, встановленої на підприємстві);

- релевантність (кожна форма звітності має бути корисною для прийняття конкретних управлінських рішень);

- достатність (інформація, представлена в управлінській звітності, повинна бути повною для прийняття обґрунтованих рішень, але при цьому не повинна містити зайвої інформації);

- аналітичність (інформація, яка формується в управлінській звітності, має забезпечувати можливість проведення на її основі аналізу даних);

- детальність (інформація, представлена в управлінській звітності, повинна бути розділена по об'єктах первинного обліку);

- своєчасність (звітність повинна бути підготовлена в той момент часу, коли вона необхідна для прийняття оперативних управлінських рішень) [3, с. 178].

Щоб управлінська звітність містила корисну інформацію про діяльність підприємства та була надійною інформаційною базою для обґрунтування управлінських рішень, вона повинна відповідати низці вимог:

1. Достовірність управлінської звітності може бути забезпечена, якщо використовується для її складання облікова інформація буде формуватися в повній відповідності з правилами, встановленими законодавчими та нормативними актами з бухгалтерського обліку.

2. Вимога повноти управлінської звітності означає, що в ній повинні бути представлені вичерпні відомості про наявність і використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, про капітал, зобов'язання, доходи, витрати діяльності, про вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на досягнуті результати, корисні для обґрунтування ефективних управлінських рішень.

3. Вимога цілісності полягає в тому, що доцільно включати показники діяльності філій, представництв та інших підрозділів.

4. Для зручності користування даними управлінської звітності має виконуватися вимога послідовності подання її показників від одного звітного періоду до іншого. Прийняті господарюючим суб'єктом зміст управлінських звітів і форма їх представлення можуть переглядатися лише при зміні виду діяльності, організаційної структури і системи управління, вдосконалення звітності, розширенні і поглибленні складу управлінської інформації.

5. Використання управлінської звітності для оцінки досягнутих результатів діяльності вимагає порівнянності представлених в ній показників з даними

плану, нормативами, контрольними точками, з показниками попередніх періодів. Порівнянність звітних показників управлінської звітності з даними попередніх періодів досягається насамперед незмінністю облікової політики протягом тривалого часу, послідовністю її застосування підприємством.

6. Показники управлінської звітності формують з урахуванням вимоги суттєвості. Істотними вважають показники, без знання яких неможлива об'єктивна оцінка результатів діяльності та прийняття ефективних управлінських рішень. При визначенні складу і змісту управлінської звітності важливо грамотно оцінити суттєвість її показників, включивши в звітність всю корисну для обґрунтування рішень інформацію і в той же час не перевантаживши звітні форми другорядними несуттєвими даними.

За допомогою форм управлінської звітності керівники торговельних підприємств можуть здійснювати самоконтроль. Керівнику будь-якого рівня завжди корисно знати, наскільки ефективно працює його підрозділ або підприємство в цілому. Якщо в діяльності підрозділу існують відхилення від планів, його мають поінформувати про це якомога швидше, інакше він не зможе вчасно вирішити наявні проблеми.

Список використаних джерел:

1. Король С. Я. Управлінська звітність: сутність і алгоритм формування [Електронний ресурс] / С. Я. Король // Бізнес-інформ. – 2014. – № 7. – С. 325-331. – Режим доступу : http://www.business-inform.net/pdf/.../325_331.pdf.

2. Куцик П. О. Сучасне трактування, склад і особливості формування управлінської звітності підприємства / П. О. Куцик // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2014. – № 797. – С. 248–254.

3. Нагірська К. Є. Принципи та вимоги до формування звітності підприємств: управлінський аспект [Електронний ресурс] / К. Є. Нагірська, Я. Є. Герус // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10(2). – С. 176–183. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10\(2\)_25.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10(2)_25.pdf).